

Vruchtbaar geestelijk leven

(gedachten over het vervulde christenleven)
(Studie bij de prediking in EDRNoord op 31 mei 2009)

J.C. Bette

Gods weg met jouw leven

Ieder mens is uniek en oorspronkelijk. Niemand heeft ooit ons leven geleid. Het leven met God geeft vertrouwen dat je eigen levensverhaal de moeite waard is. Door na te denken over wat Gods weg met jou persoonlijk inhoudt, kan het verlangen groeien het geloof steeds beter in praktijk te brengen. Meer en meer ontdekken we zo wat wel en niet bij het leven van een christen behoort.

De Bijbel geeft daarin veel voorbeelden hoe anderen met God omgingen. Door van tijd tot tijd bewust na te denken over je eigen leven en de Bijbel te lezen over de levens van andere gelovigen, leer je wat het betekent om een kind van God en een volgeling van Jezus te zijn. Hoe bewuster je je geestelijke leven leidt, des te eenvoudiger zal het zijn om onderscheid te maken tussen leven met God en het loslaten van zaken waar God niet bij kan zijn. Toewijding en levensheiliging zijn nu eenmaal onlosmakelijk verbonden met de navolging van Jezus Christus. Telkens als je je laat drijven door je eigen behoefte of neiging om zelf geëerd te worden, zal je merken dat je behoeften alleen maar groter worden. Als je iets doet om daarmee God de eer te geven, zal je de vrede van God in je hart ervaren en er rustig onder worden. Uiteindelijk gaat het in het leven van een christen en ook in de ontwikkeling en groei van ons geloofsleven om de eer van God.

Een van de belangrijkste activiteiten van een christen is bidden. Het behoort onafscheidelijk bij het geloof. Christenen bidden omdat ze een relatie met God hebben. God houdt van ons en in ons bidden zoeken en hebben wij contact met Hem. Bidden doe je niet omdat het moet, maar omdat het goed is, als een uiting van verbondenheid, van liefde. Daarin is bidden een van de belangrijke 'christelijke liefdewerken'. Ons geloof komt zo tot uiting! Het wordt concreet en tastbaar in het dagelijkse leven. Dat praktische verwerken van het geestelijke is naar mijn mening de enige manier waarop er van groei en ontwikkeling in ons geloofsleven sprake kan zijn.

Geloof en leven zijn voortdurend op elkaar betrokken. Het geloof wordt geleefd. Voor ieder van ons heeft het geloof een eigen menselijke maat en een persoonlijk gezicht. Het geloof mengt zich, als het goed is, in het alledaagse leven en omgekeerd werkt het leven in op het geloof. Soms dagen onze levenservaringen het geloof uit en op andere momenten helpt het geloof ons weer om het vol te houden in het leven. Zo is er een dynamische betrekking tussen ons dagelijkse leven en ons geloofsleven. Het christelijke geloof laat zich niet terugbrengen tot louter menselijke daden. Er is steeds een betrekking op God, op wat Hij voor en in ons doet en de wijze waarop wij op Hem reageren. Daarom is het van belang zowel na te denken over onze geloofsdaden als over de goddelijke werkzaamheid in ons leven. Deze twee polen kunnen we niet van elkaar losmaken en ook niet onevenwichtig versmallen door teveel nadruk te leggen op de menselijke activiteit. In onze moderne samenleving roept de pool van Gods werk in ons de meeste vragen op. Hoe werkt de Geest op ons leven in? Wat moet een modern mens zich daar bij voorstellen? Daarbij gaat het in het christelijke leven niet alleen om de geloofspraktijk, maar even zo goed om de geloofsleer! De Bijbel laat zien dat 'geleefd geloof' wel degelijk ook door God in ons bewerkt geloof is! Groeien in geloof en werken is als goede vrucht dragen! Wat een bemoediging dat het allemaal niet van ons afhangt!

Zo beschouwd is ons christen-zijn een levendige betrekking, een handelen vanwege de relatie met God. Wat betekent, dat we zowel het menselijk als het goddelijke aandeel in die betrekking onder ogen moeten nemen. God is degene die ons roept en verlost, maar juist in die reagerende ontmoeting met God leert een mens zichzelf kennen. In het bijzonder ook in zijn tegendraadsheid ten opzichte van het nieuwe leven dat God op het oog heeft. Juist waar het gaat om het werken aan een beter samenleven met de mensen in onze directe leefomgeving, krijgt dat voor ons gestalte vanuit het geloven in God. In zorg en aandacht, zachtmoedigheid, barmhartigheid en hulp. En dat niet louter door eigen daadkracht, maar door de inwonende Geest die ons voor Gods

werk nuttig en bruikbaar maakt. Deze inwerking en invloed van de Heilige Geest in onze menselijke geest, waardoor wij leren het alledaagse naar Zijn wil uit te werken, daar gaat het om! Daarvoor open te staan! Dat wij in ons persoonlijke leven alsook in het gemeentelven, met al onze verantwoordelijkheden, mogen leven in deze houding: 'Here, wat wilt U dat ik doen zal?'

Immers, wat heeft het voor zin te zeggen dat je christen bent, als dat niet blijkt uit wat je (voor anderen) doet? Het is wel duidelijk dat geloven niets te betekenen heeft als we uit onze goede daden niet laten blijken wat het geloof voor ons betekent. Geloof dat niet uit daden blijkt is geen geloof, maar een dode en zinloze en zelfs gevaarlijke zaak. Het is volkomen duidelijk: geloven heeft werkelijk alles van doen met je dagelijkse leven. We noemen dat discipelschap of ook wel: het navolgen van Jezus. Iets wordt pas echt voor je (vlees en bloed), als je het ervaart. Tot die tijd heb je het alleen nog maar van horen zeggen.

Vele malen spreekt de Bijbel over de wijze waarop het christelijke geloof ons dagelijkse leven beïnvloedt. Het christelijke geloven is niet eenvoudig. Want het gaat niet om het uiterlijke, maar om het innerlijke leven. Maar dan toch zeker ook om wat daarvan in het leven van elke dag zichtbaar en tastbaar wordt. We noemen dit wel 'de nieuwe levenswandel' (zie bv. Ef.4:17-32 en hfst.5,6). Het leven in navolging van Jezus heeft alles van doen met onze nieuwe identiteit. Christenen vinden hun identiteit, zeg maar de kern van hun persoonlijkheid van waaruit heel het doen en laten bepaald en ingekleurd wordt, 'in Christus'. Het geloof in Jezus bepaalt je identiteit, wie je bent, waar je voor staat en waar je voor gaat. Over dat christenleven probeer ik al vele jaren en voortdurend opnieuw mijn gedachten te vormen. Veel van mijn preken, overdenkingen en studies geven daar uiting aan. Dat komt door het grote verlangen dat in mij leeft, namelijk dat dit denken en doen mijn dagelijkse handel en wandel diepe zin en vreugde geeft. Deze studie gaat daarover: hoe kan jij je leven voor God en jezelf vruchtbaar maken? Wat wil het zeggen om Jezus te volgen? Wat is discipelschap?

Mijn goede vriend en collega in het Centrum voor Bijbelonderzoek, Gijs van den Brink, heeft in 2003 voor de Studiebijbel op het Nieuwe Testament een prachtig artikel geschreven over de gemeente en het navolgen van Jezus. In het slot van deze studie

bespreekt hij wat het wil zeggen Jezus als discipel te volgen. Wat houdt ons geloven nu echt in en waartoe wordt ons de doop in de Geest geschonken? Het gaat dan over de inhoud en praktijk van ons geloofsleven. Graag wil ik dit artikel van Gijs onder onze aandacht brengen, omdat het voor een belangrijk deel antwoord geeft op de vragen waarom het christelijke leven uitsluitend geleefd kan worden als een leven uit de doop in de Heilige Geest.

Geloven of discipel-zijn

In de huidige tijd wordt nogal eens onderscheid gemaakt tussen een gelovige en een discipel. Een gelovige wordt dan gezien als iemand die slechts gelooft in de zin van alleen maar een bepaald idee of denkbeeld over iets heeft en een discipel is dan iemand die op alle levensterreinen Jezus Christus gehoorzaamt. De eerste denkt het alleen maar, de tweede doet het ook. Dit onderscheid is op grond van het Nieuwe Testament niet te maken. Van beide woorden, van zowel het woord 'discipelschap' als 'geloof' komen in het Nieuwe Testament zoveel verschillende aspecten voor, dat het onmogelijk is de woorden in het zojuist genoemde keurslijf te wringen. In het boek Handelingen wordt het woord 'discipel' bijvoorbeeld veel gebruikt voor een 'christen' als zodanig (bv. 6:7; 11:29) en Paulus sluit in zijn gebruik van het woord 'geloven' gehoorzaamheid in (bv. Rom.1:5; 16:26). Verder wordt de benaming 'discipel' in Handelingen gebruikt naast andere als 'broeders' (bv. 11:1,29), 'vrienden', 'heiligen' en ook 'zij die tot geloof gekomen zijn' (2:44; 4:32). Op een aantal plaatsen in het boek Handelingen blijkt duidelijk dat 'discipel zijn' hetzelfde is als bijvoorbeeld 'gehoor geven aan het geloof' (Hand.6:7) en 'in het geloof blijven' (Hand.14:22).

Wel opmerkelijk is dat, terwijl de woorden 'geloof' en 'geloven' door het hele NT heen voorkomen, het woord 'discipel' veel voorkomt in de evangeliën en het boek Handelingen, maar na het boek Handelingen niet één keer meer gebruikt wordt. Wat kan hiervan de reden zijn? We kunnen maar één reden bedenken en wel dat het woord 'discipel' binnen de Joodse context in Palestina op een duidelijke wijze de relatie met Jezus Christus aangaf, maar dat dit buiten Palestina in een Griekse omgeving niet meer het geval was. Het is niet een toevaligheid dat Lucas vermeldt dat de gelovigen in Antiochië voor het eerst 'christenen' werden genoemd. Het is te begrijpen dat het woord 'discipel' of 'leerling' buiten Palestina te onduidelijk was en

mogelijk teveel suggereerde dat de christelijke godsdienst niet meer was dan een van de vele filosofische bewegingen. We zullen nu de verschillende aspecten van 'discipelschap' en 'geloven' bespreken. Beide woordvormen geven samen een behoorlijk volledig beeld over hoe het NT het geloofsleven van een christen tekent. Maar eerst enkele woorden over het 'kind van God' zijn.

Gelovigen als kinderen van God

Het belangrijkste kenmerk van het nieuwe leven dat Jezus geeft, is de nieuwe verhouding tot God. Voor een gelovige Jood in de eerste eeuw was God allereerst Schepper en Heer (bv. Ps.33:8vv.). Hij is de Schepper en de Heer, die volledige gehoorzaamheid eist. Ook voor de apostelen is Hij de Koning, die heerst over leven en dood (vgl. Matt.18:23-35) en de Rechter die te vrezen is, die lichaam en ziel kan verderven in de hel (Matt.10:28). Toch is dit voor Jezus niet het centrale kenmerk van God. Voor Hem is dat God als de Vader, die barmhartig is (Luc.6:36), die vergeeft (Marc.11:25) en het Koninkrijk aan zijn kinderen aanbiedt (Luc.12:32). Hij alleen is Vader en niemand anders (Matt.23:9). God is de Vader en de gelovigen zijn Zijn kinderen.

Het kindschap van God is hét kenmerk van het deelhebben aan het Koninkrijk van God. Jezus zegt: 'Wanneer jullie je niet bekeren en worden als de kinderen, zullen jullie het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnengaan' (Matt.18:3 en comm.). Deze kinderen spreken God persoonlijk aan en zeggen 'abba', dat Vader betekent (Rom. 8:15; Gal.4:6). Niet elk mens is dus in deze zin een kind van God, maar alleen zij die door bekering en geloof een persoonlijke relatie met de Vader hebben gekregen. Het zijn zij die, doordat ze bij Jezus horen, deel hebben gekregen aan het zoonschap van Jezus. Deze verbinding met Jezus is ook essentieel in het onderwijs van Paulus (vgl. Rom.8:9,15-17; Gal.4:6v). 'Indien iemand de Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe' (Rom.8:9) en 'die Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn' (Rom.8:16). Door Jezus, de Zoon van God, zijn de gelovigen, de volgelingen van Jezus, kinderen van God. En omdat zij kinderen zijn, zijn zij ook erfgenamen, mede-erfgenamen van Jezus Christus (Rom.8:17; Gal.4:7). Nu is het zoonschap nog een zaak van geloof, niet van zien, maar straks bij Jezus' komst in heerlijkheid, zullen de gelovigen als zonen openbaar worden en zullen zij delen in zijn heerlijkheid (Rom.8:17,19).

De gave van het kindschap beheerst en bepaalt het totale leven van de gelovigen. Dit blijkt op drieërlei wijze. Het belangrijkste is dat het zekerheid geeft deel te hebben aan het heil, aan de verlossing die Jezus brengt. De gelovigen weten dat het Gods wil is, dat geen enkele van deze 'kleinen' verloren gaan (Matt.18:10,14). Zij weten dat de Vader aan Zijn kinderen heilsgaven geeft, zoals bijvoorbeeld de Heilige Geest (Luc.11:13 par), dat zij zullen delen in zijn Koninkrijk (Luc.12:32) en de heerlijkheid in het eeuwige leven, dat Jezus voor hen verworven heeft (Rom.8:18; Ef.1:14). Hij zal zelfs de eindtijd inkorten, zodat Zijn kinderen in die dagen van verdrukking het geloof zullen behouden (Marc.13:20).

Ten tweede biedt het kindschap Gods geborgenheid in het dagelijks leven. De Vader weet wat zijn kinderen nodig hebben (Matt.6:8,32 par). Zijn goedheid en zorg zijn onbegrensd (Matt.5:45 par). Zijn zorg strekt zich zelfs uit tot in de ogen van mensen onbeduidende mussen en hoofdharen (Matt.10:29v.). Het zijn juist de geringste en kleinste gelovigen die de Vader beschermt (Matt.18:10).

Ten derde geeft de heilszekerheid en dagelijkse geborgenheid moed om te buigen voor de wil van God. Vragen en onduidelijkheden blijven bestaan. Zo is het bijvoorbeeld onbegrijpelijk dat het Evangelie door wijzen en verstandigen wordt verworpen (Matt.11:25v. par.) en dat veel van het kostbare zaad tevergeefs wordt gezaaid (Marc.4:4-7 par.). Jezus doet geen moeite op al deze vragen antwoorden te geven en de Vader te rechtvaardigen. Een gebed waarin alles in de handen van de Vader wordt gelegd en waarin God als Vader wordt gedankt, is voldoende: 'Ja Vader, zo is het een welbehagen geweest voor U' (Matt.11:26).

Het karakter van 'discipelschap'

1. Het initiatief gaat van Jezus uit

Een duidelijk verschil tussen de navolging van Jezus en van een Joodse rabbi is, dat het initiatief van Jezus uitgaat. Hij roept de mensen tot Zich als Hij zegt: 'Komt achter Mij en Ik zal maken, dat jullie vissers van mensen worden' (Marc.1:17 par.). En even later: 'Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven; neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen; want mijn juk is zacht en mijn last is licht' (Matt.11:28-30). Jezus kiest niet alleen de twaalf apostelen Zelf uit, maar hij nodigt allen uit, met

name hen die vermoed zijn en verdrukt worden, zoals armen, zieken en hoeren. Het initiatief gaat van Jezus uit, Hij steekt de mensen de helpende hand toe en Hijzelf bepaalt wie bij hem mogen komen (zie bv. Matt.23:13vv.).

2. Discipelschap is een unieke relatie met een persoonlijke toewijding

Door de oproep 'Volg mij' heeft Jezus zijn discipelen in een blijvende relatie en een intieme levensgemeenschap met Zichzelf gebracht (bv. Marc. 1:17v.; 2:14). Ze trokken samen op en deelden lief en leed met elkaar. Deze relatie is heel anders dan die tussen een rabbi en zijn leerlingen. Jezus stichtte geen school, maar bracht een nieuwe gemeenschap, een nieuwe 'familie' met nieuwe relaties tot stand. Gehoor geven aan de oproep 'Volg mij' brengt iemand in een unieke relatie met de Zoon van God en dat maakt alle andere relaties secundair, de relatie tot je beroep of je familie als ook tot je eigen 'ik'. Jezus zegt bijvoorbeeld in Lucas 14:26-27 'Indien iemand tot Mij komt, en niet haat (in de zin van 'achterstelt') zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.' Het persoonlijke in de relatie tussen Jezus en zijn volgelingen blijkt ook duidelijk uit het gesprek dat de Emmaüsgangers na Jezus' dood met elkaar voeren (Luc.24:13vv.). Ze hebben het niet over Jezus' leer, maar Hijzelf is het thema van hun gesprek.

Deze persoonlijke relatie vraagt echter ook om een persoonlijke toewijding. Een discipel heeft een onvoorwaardelijk vertrouwen en respect voor het gezag van Jezus Christus. Het gaat niet aan alleen innerlijk in het verborgene in Hem te geloven, maar om in alle opzichten en te allen tijde een getuige van Hem te zijn. Hij zegt: 'Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook Ik belijden voor mijn Vader, die in de hemelen is; maar al wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal ook Ik verloochenen voor mijn Vader, die in de hemelen is' (Matt.10:23-33).

De toewijding van een discipel betekent ook bereidheid om met Jezus te lijden en indien noodzakelijk te sterven. 'En Hij riep de schare, met zijn discipelen, tot Zich en zeide tot hen: Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij' (Marc. 8:34 par.). Een discipel van Jezus is als een ter dood veroordeelde, die zijn leven niet zeker is, omdat het Koninkrijk van Jezus haaks staat op deze wereld.

3. Medearbeiders in het Koninkrijk van God

Jezus zond de discipelen uit met de opdracht: 'Gaaf en predikt en zegt: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Geneest zieken, wekt doden op, reinigt melaatsen, drijft boze geesten uit. Om niet hebt gij het ontvangen, geeft het om niet' (Matt.10:7-8). De taak omvat tweeërlei: Ten eerste het prediken van de boodschap dat het Koninkrijk van God is aangevangen met de komst van Jezus, de Messias. Ten tweede draagt Hij hun op de werken te doen die Hij ook deed (vgl. Matt.9:35). Het zijn de tekenen van de aanwezigheid van de Messias en zijn Rijk (vgl. Matt.11:3-5). Het Koninkrijk van God is met de komst van Jezus ten dele aangebroken en zal straks bij de wederkomst in heerlijkheid aanbreken. Maar in de tussentijd worden wij door Jezus in deze wereld gezonden, zoals Hij door de Vader werd gezonden (Joh.20:21). Ook van de gelovigen als plaatsvervangers van Jezus wordt verwacht dat zij zijn boodschap verkondigen: 'De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabij gekomen; bekeert u en geloof het Evangelie' (Marc.1:15), dat zij de nieuwe bekeerlingen leren onderhouden alles wat Jezus hun geboden heeft (Matt.28:19) en dat zij de werken van Jezus doen, te weten de zieken genezen en de demonen uitdrijven. Dit laatste kan niet in eigen kracht, maar alleen in de kracht van de Heilige Geest, de kracht van God die sinds de komst van het Koninkrijk op een bijzondere wijze in de wereld werkt. Deze kracht wordt gegeven aan de volgelingen van Jezus, de gelovigen (Marc.16:18; Joh.14:12).

4. Gave en opgave

Toch is de oproep tot navolging niet alleen een eis die alle levensterreinen omvat, maar allereerst en vooral een alles overtreffend aanbod van verlossing en heil. Jezus biedt Zichzelf aan de mensen aan ('Komt allen tot Mij ? en Ik zal u rust geven, Matt.11:28). We zien dit bijvoorbeeld ook duidelijk in de bergrede (Matt.5-7). De bergrede begint met de zaligspreekingen. Als de schare heeft plaatsgenomen begint Jezus met het toezeggen van het heil van het Koninkrijk van God ('Zalig de armen, die treuren, die hongerden...' etc., Matt.5:3-12). Vervolgens zegt Hij 'Jullie zijn het zout der aarde' en 'Jullie zijn het licht der wereld' (Matt.5:13,14). Pas daarna komt hij met zijn scherpe regelgeving (Matt.5:17vv.). Eerst de genade en de gave, daarna de opgave. Dit is wel het indicatief-imperatief schema genoemd. De indicatief stelt vast, constateert. De imperatief draagt op, roept op om de gave van het ontvangen heil te laten doorwerken in het hele leven. Het is een

oproep tot geloofsgehoorzaamheid. Eenvoudig gezegd: Word wat je (in Christus) bent!

Het karakter van het geloven

De Griekse woorden met de grondvorm pist- betekenen in algemene zin 'iets voor waar houden'. Zo lezen we bijvoorbeeld dat de Joden niet geloofden dat iemand blind was geweest (Joh 9:18). Maar in het Nieuwe Testament wordt het woord in verreweg de meeste gevallen gebruikt voor de relatie tussen God en de mensen. Dit komt met name omdat 'geloven' al in het Oude Testament een belangrijke aanduiding was voor de geloofsrelatie met God.

We zullen de verschillende aspecten van 'geloven' één voor één kort bespreken. We beginnen met de meer algemene kenmerken en vervolgens de meer specifieke.

1. Voor waar houden

Als het gaat om geloven in God wordt voorondersteld dat men voor waar houdt dat God bestaat (Hebr.11:6) en dat Zijn openbaringen waar zijn (Marc.1:15; Joh.6:69). Zo lezen we over 'geloven' in de Schrift en in de woorden die Jezus sprak (Joh.2:22), over geloof in de Wet en de Profeten (Hand.24:14), in Mozes en zijn geschriften (Joh. 5:46v.). Geloven is het aannemen dat het waar is wat God zegt (Luc.1:20,45; Hand.27:25). Jezus is door God gezonden en spreekt woorden van God (Joh.3:34;5:38). Dit kan men geloven, d.w.z. voor waar houden, of als onwaar verwerpen.

2. Gehoorzamen

Een tweede aspect van geloof is gehoorzaamheid. Dit wordt bijvoorbeeld benadrukt in Hebreeën 11. Door het 'geloof' is Abraham in gehoorzaamheid uit zijn geboorteland vertrokken (Hebr.11:8) en in geloofsgehoorzaamheid heeft Mozes Egypte verlaten (Hebr.11:27) en door het geloof is Rachab niet met de ongehoorzamen omgekomen (Hebr.11:31). Ook Paulus benadrukt het aspect van gehoorzamen in het geloof. Voor hem is geloven zoveel als gehoorzamen aan het Evangelie (Rom.10:16,17) en hij bezigt zelfs de terminologie 'gehoorzaamheid des geloofs (Rom.1:5; 16:26).

3. Vertrouwen

Een belangrijk en wezenlijk element van het geloof is verder 'geloofsvertrouwen'. Dit komt erg duidelijk naar voren in de woorden van Jezus in Marc.11:22-24 'Hebt geloof in God. Voorwaar Ik zeg u, wie tot deze berg zou zeggen, hef u op en werp u in de zee, en in zijn hart niet zou twijfelen, maar geloven, dat hetgeen hij zegt geschiedt, het zal hem geschieden.' Het geloof waarover Hij hier beeldend spreekt is de zekerheid dat Hij kan helpen, omdat Hij macht heeft over bijvoorbeeld demonen en ziekten. Het gaat niet om louter wondergeloof, want het sluit geloof in Jezus en zijn zending in (vgl. Matt.8:5-13 par; Marc.7:24-30). Het betreft een geloofsvertrouwen dat zich niet door twijfel van de wijs laat

bringen, maar dat bergen verzet (Matt17:20; 1Cor.13:2; vgl. Luc.17:6). Jezus verwacht dit geloof van zijn discipelen (Marc.4:40; Luc.22:32) en wanneer Hij hen kleingelovigen noemt, wordt dit bevestigd (bv. Matt.6:30; 8:26). Dit geloof is vertrouwen stellen in de Vader, op zijn hulp en bijstand (Matt.8:13; 9:28). Het gaat om het biddend op God vertrouwen en niet twijfelen (Jac. 1:6; 5:15). Dit geloofsvertrouwen wordt enerzijds dus van de gelovigen verwacht, anderzijds is het ook een gave (1Cor.12:9). In deze zin wordt er bijvoorbeeld gesproken over 'de mate van geloof' (Rom.12:3), de 'zwakke in het geloof' (Rom.14:1), het 'toenemen van het geloof' (2Cor.10:15) en 'overvloedig zijn in geloof' (2Cor.8:7). Dit geloofsvertrouwen richt zich er niet alleen op dat God een wonder kan doen (Hebr.11:17-19, 29v.), maar ook hierop dat Hij zijn beloften zal vervullen (Hebr.11:11vv.).

4. Trouw zijn

Geloof en trouw zijn nauw aan elkaar verwant. In Openb 2:13 lezen we over christenen die hun geloof in Jezus niet hebben verloochend, d.w.z. die Hem trouw zijn gebleven (vgl. 2Thess.1:4). Het is het geloofsprincipe dat Jacobus naar voren brengt, dat de beproefdheid van het geloof volharding uitwerkt (Jac.1:2v.). Paulus zegt dat hij de goede strijd heeft gestreden en het geloof heeft behouden (2Tim.4:7; vgl. 1Thess.3:3,5). Dit aspect van geloven speelt ook een rol daar waar het geloof niet bezien wordt vanuit haar gerichtheid, maar vanuit de voortduur. 'Stelt uzelf op de proef of u wel in het geloof zijt' (2Cor.13:5). Geloven in de zin van gelovig zijn, in het geloof staan.

5. Hopen

Ook hopen is een aspect van geloven en nauw verwant aan geloofsvertrouwen. Abraham heeft tegen hoop op hoop geloofd dat hij een vader van vele volken zou worden (Rom.4:18). Het geloof is het fundament van de dingen die gehoopt worden (Hebr.11:1) en 'uw geloof is tevens hoop op God' (1Petr.1:21). Hoop en geloof worden meerdere keren samen genoemd (bv. 1Thess.1:3; 1Cor.13:13).

6. Belijden

'Want indien gij met uw mond belijdt, dat Jezus Heer is, en met uw hart gelooft, dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult gij behouden worden' (Rom.10:9). Het parallellisme geeft aan dat Paulus geloven en belijden hier synoniem gebruikt. In het hart geloven komt overeen met 'met de mond belijden'. En een paar verzen verder brengt hij geloven in verband met 'aanroepen': 'hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in wie zij niet geloofd hebben'. We worden herinnerd aan de woorden van Jezus in Matt.10:32-33 'Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook Ik belijden voor mijn Vader, die in de hemelen is.'

7. Een persoonlijke relatie met Jezus hebben

Verwant aan het vorige aspect van belijden, maar toch met een iets andere insteek gebruikt Paulus het woord geloven in de zin van een persoonlijke relatie met Jezus hebben. Het meest duidelijk blijkt dit in Gal.2:20:

Met Christus ben ik gekruisigd, en toch leef ik, [dat is], niet meer mijn ik, maar Christus leeft in mij. En voor zover ik nu [nog] in het vlees leef, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zich voor mij heeft overgegeven.'

Het 'niet meer ik, maar Christus leeft in mij' stelt Paulus gelijk aan 'leef ik door het geloof in de Zoon van God'. De relatie met Jezus ligt 'in het geloof' en wordt getypeerd als een leven 'in Christus' (Gal.3:26,28; Rom.6:11; 2Cor.5:17) en in Galaten 2 zelfs andersom als een leven van 'Christus in mij'. Het leven van een gelovige wordt niet door zijn eigen 'ik', maar door Christus bepaald. Jezus leeft en werkt in de gelovigen. Hij volbrengt in en door ons heen Zijn heil in deze wereld.

Hoe hebben we deel aan de zegen van God?

Voordat we dit artikel gaan besluiten willen we nog bespreken hoe wij mensen deel krijgen aan de volledige verlossing die de Messias heeft gebracht en nog zal brengen. We kunnen hier alleen maar grote lijnen schetsen en heel algemeen iets zeggen over de werking van het messiaanse heil, zoals we dat in het Nieuwe Testament aantreffen. De verlossing of het heil heeft drie aspecten: 1. een indicatief, 2. een imperatief en 3. een hoop.

Het eerste aspect, de indicatief, stelt vast, constateert, wat ons door Christus, door zijn kruisdood en opstanding, is geschonken. We vinden hier doorgaans in het Grieks het werkwoord in een tijdsvorm met een punctueel aspect (aoristus) die betekent: eens en voor altijd gebeurd. Bijvoorbeeld in Rom.8:30 wordt in deze stellende of constaterende vorm gesproken: 'en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.'

Het tweede aspect, de imperatief, draagt op, roept op om de gave van het ontvangen heil te laten doorwerken in het hele leven. Het is een oproep tot geloofsgehoorzaamheid. Word wat je (in Christus) bent. Zie bijvoorbeeld Rom.6:10-12 'Want wat zijn dood betreft, is Hij voor de zonde eens voor altijd gestorven, wat zijn leven betreft, leeft Hij voor God. Zo moet het ook voor u vaststaan, dat gij wel dood zijt voor de zonde, maar levend voor God in

Christus Jezus. Laat dan de zonde niet langer als koning heersen in uw sterfelijk lichaam, zodat gij aan zijn begeerten zoudt gehoorzamen.'

Ten derde is er de hoop. Omdat de tijd tussen verhoging (opstanding en hemelvaart) en wederkomst in het teken staat van gave en opgave, van 'al wel - nog niet' blijft het heil tevens voorwerp van hoop. Enerzijds lezen we 'nu is het de dag van het heil' (2Cor. 6:2) en anderzijds 'en niet alleen zij, maar ook wijzelf, wij, die de Geest als eerste gave ontvangen hebben, zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam' (Rom.8:23-24). Er blijft de hoop van de opstanding uit de doden. Dan zullen wij de volledige verlossing ontvangen naar geest, ziel en lichaam. De imperatief verwoordt de wet, de gezaghebbende regel voor de gelovigen van het Nieuwe Verbond. Er blijft dus sprake van een gezaghebbende corrigerende regel. Naast het werk van de Heilige Geest blijft het Woord van belang. Het blijft Woord en Geest! Hoewel de Geest de innerlijke mens van dag tot dag vernieuwt (2Cor.4:16), blijft toch het heil vóór de wederkomst van Christus ten dele, onvolkomen. Het onvolkomene heeft nog een regel, een wet nodig, maar 'als het volmaakte komt, zal het onvolkomene afgedaan hebben' (1Cor.13:10). Nu geldt nog het 'word wat je (in Christus) bent', straks zullen wij volkomen zijn zoals we door Christus herschapen zijn.

Heer, ik richt mijn oog op U,
Jezus, leven van mijn leven!
Sterk mij Heiland, doe het nu,
wil mij nieuwe moed hergeven.
Doe mij steeds uw wil verstaan,
help mij om uw weg te gaan!

Laat uw liefde mij geleiden,
ook als ik het soms niet zie.
Wil mijn hart in U verblijden,
ook al denk ik wel eens wie
kan begrijpen wat ik voel;
Heer, u weet wat ik bedoel.

Jezus, mijn Verlosser leeft,
heeft de Geest aan mij gegeven.
Nog voor ik iets aan U vroeg
zorgde U al voor mijn leven.
Uw helend Woord is daad, o Vader,
werd mens en trok mij tot U nader.

Jezus leeft! Hem is de macht,
niets kan mij van Jezus scheiden.
Hij zal, zelfs ook in de nacht
voor zijn kind ten goede strijden.
God blijft zijn beloften trouw,
dat is het Heer, waar ik op bouw.

Hans Bette

Bij deze 'Studie voor de prediking' heb ik in het tweede gedeelte gebruik gemaakt van wat wij eerder schreven in de 17-delige Studiebijbel op het Nieuwe Testament (www.studiebijbel.nl). Zie voor andere studies: <http://www.regenboogveenendaal.nl>.